

Valideringsdelegationen 2015-2019

U 2015:10

Utbildningsdepartementet/GV

Remissvar Validering med mervärde (Ds 2016:24)

Valideringsdelegationen 2015-2019 har uppdraget att följa, stödja och driva på ett samordnat utvecklingsarbete inom valideringsområdet. Delegationens ledamöter representerar branscher och parter inom arbetslivet samt berörda myndigheter.

I detta remissvar lämnar delegationen övergripande synpunkter på förslag och bedömningar i departementspromemorian Validering med mervärde som har direkt bäring på delegationens uppdrag om ett samordnat utvecklingsarbete för att åstadkomma ett överblickbart och effektivt system för validering (kapitel 5 samt kapitel 6.2). Även ett tydligt och ändamålsenligt regelverk för respektive del i systemet är viktigt för ett samordnat utvecklingsarbete. Förslag och bedömningar i kapitel 6.3 – 10 har dock delegationen valt att inte behandla gemensamt, eftersom samtliga myndigheter och organisationer som är representerade i delegationen också har givits tillfälle att komma in med egna remissvar.

Synpunkterna är gemensamma för delegationen som helhet, med undantag för representanterna från Myndigheten för yrkeshögskolan samt Statens Skolverk som hänvisar till sina respektive myndigheters separata svar. Remissvaret har beretts av Valideringsdelegationens kansli. Beslut om beredningen av ärendet fattades vid Valideringsdelegationens sammanträde 2016-10-04.

Valideringsdelegationens yttrande

Valideringsdelegationen välkomnar departementspromemorian Validering med mervärde (Ds 2016:24). I promemorian framhålls att validering är viktigt både för individen och samhället och att väl fungerande system för validering inom utbildnings- och arbetsmarknadsområdet kan bidra till betydande samhällsekonomiska

vinster. Satsningar på validering är motiverade av såväl utbildnings-, arbetsmarknads- som näringspolitiska skäl. Delegationen instämmer i detta.

Promemorian ger en god överblick över hur strukturerna för validering inom utbildningsområdet och i arbetslivet ser ut och fungerar i dag. Det framgår tydligt att validering används i alldeles för låg utsträckning i dagsläget. Målsättningen måste vara att betydligt fler individer ska få ta del av validering inom det formella utbildningssystemet, inom de generella insatserna för stöd till arbetssökande och i arbetslivet. Departementspromemorian påvisar också behoven av fortsatt utveckling för att ett långsiktigt hållbart system för validering ska komma på plats som ger fler individer möjlighet att få sin reella kompetens validerad.

Delegationen håller med om att ytterligare åtgärder behövs och anser att de förslag och bedömningar som lämnas i departementspromemorian är viktiga steg i rätt riktning. Mer återstår dock att göra. I Valideringsdelegationens uppdrag (dir. 2015:120) ingår att lämna förslag på en nationell strategi för validering. Departementspromemorian utgör ett viktigt underlag i delegationens arbete med en nationell strategi som planeras att kunna överlämnas till regeringen i början av år 2017.

Definitionen av begreppet validering (5.1 och 6.2)

Validering avser både kartläggning och bedömning och ska syfta till en kvalifikation

Delegationen instämmer i departementspromemorians konstaterande att valideringsbegreppet behöver förtydligas. Delegationen anser att det är centralt för en samordnad utveckling av validering att det svenska systemet för validering har en gemensam utgångspunkt i en gemensam uppfattning om vad validering är och vilka komponenter som ingår i en validering. Definitionen bör vara stringent och den bör tydliggöra att validering handlar om kartläggning och bedömning mot definierade och erkända kompetenskrav. För att resultatet av en validering ska ha legitimitet är det viktigt att validering syftar mot en kvalifikation som är erkänd inom arbetslivet och inom formell utbildning.

Valideringsdelegationen ställer sig därför bakom promemorians bedömning (5.1) att det svenska valideringsarbetet bör utgå från den definition av begreppet validering som finns i Europeiska unionens råds rekommendation om validering av icke-formellt och informellt lärande. Delegationen tillstyrker också förslaget (6.2) om att kartläggning ska tas med i definitionen av begreppet validering i skollagen.

En valideringsprocess kan avbrytas

Valideringsdelegationen instämmer även i att det av skollagen bör framgå att validering skett först då samtliga delmoment i valideringsprocessen avslutats (6.2). Förtydligandet är inte minst viktigt ur uppföljningssynpunkt.

Delegationen menar dock att det i anslutning till detta förslag om ändring i skollagen behövs förtydligande skrivningar om att en valideringsprocess kan avbrytas också innan samtliga moment fullföljts. Ett viktigt syfte med validering är att identifiera eventuella behov av kompletterande utbildning för att individen ska kunna nå upp till den avsedda kvalifikationen. I detta fall fullföljs inte samtliga delmoment i valideringsprocessen, eftersom erkännandet (utfärdandet av kvalifikationen) först kan ges när samtliga kompetenskrav har uppfyllts. Resultatet blir i stället ett intyg om i vilka delar kompetenskraven nås och på vilka områden komplettering krävs. Inom vuxenutbildningen blir intyget en utgångspunkt för utformningen av elevens individuella studieplan.

En validering kan också avbrytas efter den fördjupade kartläggningen om det framkommit att individens erfarenheter och kompetens i mycket begränsad utsträckning matchar de krav som ställs för den avsedda kvalifikationen. I detta fall har enbart kartläggningssdelen genomförts och processen bör inte registreras som en genomförd validering. Även en sådan fördjupad kartläggning kan dock vara värdefull för individens fortsatta vägval och för planeringen av insatser som kan underlätta vägen till arbete eller utbildning.

Valideringsdelegationen efterfrågar således förtydligade skrivningar om att valideringsprocessen kan avbrytas även innan samtliga moment fullföljts. Den nya formuleringen i skollagen får inte ge utrymme för tolkningar som medför att enbart individer som på förhand bedöms kunna genomföra samtliga moment erbjuds validering.

Reviderade kriterier och riktlinjer

Delegationen instämmer i bedömningen (5.1) att de kriterier och riktlinjer för validering av reell kompetens som Myndigheten för yrkeshögskolan tagit fram bör revideras med utgångspunkt i den förtydligade definitionen av begreppet validering. Delegationen har påbörjat ett sådant arbete. Avsikten är att presentera reviderade riktlinjer för validering av reell kompetens som kan tjäna som en gemensam utgångspunkt för validering inom respektive del av systemet när den förtydligade definitionen av begreppet validering har fastställts av regeringen.

Tydliga uppdrag till berörda myndigheter (5.2 – 5.5)

Valideringsdelegationen ställer sig bakom departementspromemorians inriktning att validering bör ses som en naturlig del i respektive sektors ordinarie verksamhet och att uppdragen för berörda myndigheter därför behöver förtydligas i syfte att stärka deras ansvar för valideringsfrågor (5.2). Med en tydlig ansvarsfördelning mellan berörda myndigheter blir systemet lättare att överblicka för individer, vidareförmedlare och utförare. För ett nationellt sammanhängande system behöver

sektorsansvaret också kombineras med att berörda myndigheter samverkar med varandra. Delegationen instämmer också i bedömningen (5.4) att information om validering bör vara lättåtkomlig och lättfunnen på respektive myndighets webbplats och bedömningen (5.5) att det är viktigt att ansvariga myndigheter följer upp och redovisar omfattningen av validering. Delegationen avstår dock från att lämna synpunkter om hur dessa förtydligade uppdrag bör utformas i respektive fall.

Branschernas modeller för validering av yrkeskompetens utgör ett viktigt komplement till validering mot kurs- och ämneskrav i formella utbildningar. Myndigheten för yrkeshögskolans uppdrag (5.3) att främja branschernas medverkan när strategier, metoder och information inom valideringsområdet utvecklas är av stor betydelse för att bidra till en samordnad utveckling och ökad användning av dessa valideringsmodeller. Valideringsdelegationen vill därför framhålla att det är viktigt att det finns tillgång till samlad information om de branschgodkända valideringsmodellerna. Att tillhandahålla sådan information bör därför enligt delegationen ingå i Myndigheten för yrkeshögskolans uppdrag att främja branschernas medverkan.

Å delegationens vägnar

Jonas Milton
Ordförande

Elin Landell
Kanslichef

Valideringsdelegationen:

Jeanette Azinovic
Arbetsförmedlingen

Anders Barane
Sveriges Kommuner och Landsting

Anna Bünger
Tillväxtverket

Johan Ingelskog
Kommunal

Malin Jönsson
Universitets- och högskolerådet

Josefine Larsson
IF Metall

Jesper Lundholm
Unionen

Lars Lööw
Svenska ESF-rådet

Peter Thomelius
Visita

Charlotte Tarschys
Jusek

Fredrik Voltaire
Almega

Amelie von Zweigbergk
Teknikföretagen